

ДЕТЕРМІНАЦІЙНИЙ КОМПЛЕКС ПРИЙНЯТТЯ ПРОПОЗИЦІЇ, ОБІЦЯНКИ АБО ОДЕРЖАННЯ НЕПРАВОМІРНОЇ ВИГОДИ СЛУЖБОВОЮ ОСОБОЮ

Анотація. У тезах розглянутий детермінаційний комплекс прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою.

Ключові слова: детермінаційний комплекс; прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди; службова особа; криміногенні чинники.

Аннотация. В тезисах рассмотрен детерминационный комплекс принятия предложения, обещания или получения неправомерной выгоды служебным лицом.

Ключевые слова: детерминационный комплекс; принятие предложения, обещания или получения неправомерной выгоды; служебное лицо; криминогенные факторы.

Summary. In theses a determination complex is considered accepting, promise or turning to the illegal account an official person.

Keywords: determination complex; accepting, promise or turning to the illegal account; official person; criminogenic factors.

Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання службовою особою неправомірної вигоди на сьогодні викликає багато дискусій в теорії та практиці. Корупція зумовлює затримання розвитку економіки, поглиблює соціальне розшарування в суспільстві, підриває авторитет державної влади на території України. Дії ВРУ спрямовані на видання чималої кількості законодавчих актів щодо запобігання корупції в публічній та приватній сфері, що призводить до низької ефективності законодавчої бази.

Це підтверджується даними Transparency International Україна здобула 30 балів зі 100 можливих у дослідженні Transparency International “Індекс сприйняття корупції” (CPI) за 2017 рік і посіла 130 місце (зі 180 країн). Це на 1 бал більше та на 1 позицію вище, ніж у минулому році (29 балів, 131 місце зі 176 країн). Але в динаміці результати минулого року нижчі (1 бал проти 2) ніж у 2016 році [5].

Детермінація криміногенних чинників в аспекті прийнятті пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою досліджувалась такими науковцями В. В. Голіною, В. Ф. Оболенцевим, Н. В. Сметаніною та до сих пір є відкритим для дискусій.

Безсумнівно, детермінаційний комплекс потрібно розглядати з точки зору наявності сукупності криміногенних чинників майже всіх сфер буття суспільства. Умовно їх можливо поділити на три сфери: політична, адміністративна та побутова сфера життєдіяльності [2].

По-перше, криміногенність політичної сфери життя в країні зумовлена низьким рівнем ефективності державної влади. На нашу думку, базовою складовою детермінаційного комплексу прийняття пропозиції, обіцянки або одержання службовою особою неправомірної вигоди є прихований лобізм владних рішень. Даний процес сприяє підвищенню тіньових доходів, що призводить до монополії в базових сферах господарювання.

Також не менш важливим фактором є те, що державні службовці, представники публічної служби зневажливо відносяться до процедури декларування з метою приховування доходів отриманих злочинним шляхом в порядку ст. 368 ККУ [3]. Відповідно до Єдиного державного реєстру судових рішень, за 2017 рік відповідальність за декларування недостовірної інформації (ст. 366-1 КК України) в Харківській області настала тільки до однієї особи, коли в м. Києві, де

знаходяться всі центральні органи *немає* жодного вироку щодо порушення ст. 366-1 КК України. Низьке відсоткове відношення винесення вироків по даному кримінально-каранному діянню є проявом дії корупційних схем вищих ешелонів влади у повсякденному житті [4].

По-друге, криміногенність адміністративної сфери життя суспільства пов'язана з наявністю надмірної кількості органів державної влади та їх посадового складу з схожою предметною сферою компетенції. Схожість повноважень правоохоронних органів у сфері запобігання та протидії корупції сприяє налагодженню дружніх зв'язків між даними органами та підвищенням довіри щодо уникнення відповідальності при прийнятті пропозицій, обіцянки або одержання службовою особою неправомірної вигоди між ними. Нажаль, на сьогодні відсутній ефективний механізм превенції отримання «хабара» в правоохоронних органах, що є наслідком імперативної корумпованості від вищих ланок органів державної влади до нижчих.

По-третє, корумпованість побутової сфери життя суспільства зумовлена його соціальним та фінансовим розшаруванням. Як наслідок даного криміногенного чиннику є підвищення рівня бідності в країні. За даними Київського міжнародного інституту соціології, 12 % населення України знаходяться за межею бідності [6].

В сучасних умовах корумпованості побутової сфери життя присутній інтерес третіх осіб, що можуть відігравати роль посередника в отриманні неправомірної вигоди представниками органів державної влади та місцевого самоврядування відповідній адміністративній одиниці. Нажаль, надання більшого доступу та прозорості до електронного урядового врядування не спричинило зменшення посередників та корумпованості в середині управлінських органів на місцевому рівні.

Безсумнівно, детермінацію прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою передбачену ст. 368 КК України треба розглядати в комплексі, так як її криміногенність пов'язана з усіма сферами життя та господарювання. Розмежування повноважень антикорупційних органів повинно призвести до створення чіткої функціональної юрисдикції правоохоронних органів щодо розгляду злочинів у сфері службової діяльності. На нашу думку, саме такі нормотворчі процеси дозволять зменшити рівень криміногенних чинників прийняття неправомірної вигоди. Завдяки цьому стане можливим розроблення нових механізмів боротьби з криміногенними чинниками детермінаційного комплексу прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою.

Список використаних джерел:

1. Борисов В. І. Корупція в Україні: поняття, відповідальність, стан / В. І. Борисов // Держава та регіони. Серія «Право» - 2004 - №2 – С. 68-77
2. Григор'єв Р. Г. «Детермінація прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою» [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://nauka.nlu.edu.ua/wpcontent/uploads/2016/07/26_Grigoriev.pdf
3. Кримінальний кодекс [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>
4. Єдиний державний реєстр судових рішень [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://reyestr.court.gov.ua>
5. Transparency International–Ukraine [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ti-ukraine.org>
6. Українське суспільство за 25 років: динаміка деяких соціальних показників. До 25-річчя Київського міжнародного інституту соціології [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://www.kiis.com.ua/materials/pr/20172012_25years/pressrel_VZ1.docx

Міністерство освіти і науки України
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИННОСТІ

Матеріали XVIII студентської наукової конференції
з кримінології

(м. Харків, 28 листопада 2018 р.)

За загальною редакцією
професора *А. П. Гетьмана* і професора *Б. М. Головкина*

Харків
«Право»
2018

Редакційна колегія:

д-р юрид. наук, проф. Б. М. Головкін (*голова*);
канд. юрид. наук, доц. К. А. Автухов (*відповідальний секретар*);
д-р юрид. наук, проф. О. Ю. Шостко;
канд. юрид. наук, доц. М. Ю. Валуйська;
канд. юрид. наук, доц. С. Ю. Лукашевич;
канд. юрид. наук, доц. М. В. Романов;
канд. юрид. наук, доц. В. В. Пивоваров;
канд. юрид. наук, доц. О. В. Таволжанський;
канд. юрид. наук, доц. О. В. Ткачова;
канд. юрид. наук О. В. Гальцова;
канд. юрид. наук М. О. Маршуба;
канд. юрид. наук О. В. Новіков;
канд. юрид. наук К. Д. Кулик;
канд. юрид. наук М. Ю. Кутєпов;
канд. юрид. наук Н. В. Сметаніна;
зав. лабораторією Ю. Г. Бойко

Актуальні проблеми протидії злочинності : матеріали XVIII студ.
A43 наук. конф. з кримінології (м. Харків, 28 листоп. 2018 р.) / за заг. ред.
А. П. Гетьмана і Б. М. Головкіна. – Харків : Право, 2018. – 196 с.

ISBN 978-966-937-540-7